

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA tarafından yanıtlanması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim. (13.04.2021)

M. Bakan
Av. Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Sağlık sisteminde birden fazla kategoride istihdam sağlanmaktadır. Bunların arasında en dezavantajlı kesim, ebe, hemşire, ATT ve Sağlık memuru statüsünde görev yapan kamu personeli olmayan Aile Sağlığı çalışanlarıdır.

24.11.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 5258 sayılı “Aile Hekimliği Kanunu” ile birinci basamak sağlık hizmeti sağlamak, bireyin ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda koruyucu sağlık hizmetini sunmak, kişisel sağlık kayıtlarının tutulması ve bu hizmetlere eşit erişimin sağlanması amacıyla Aile Sağlığı Merkezleri kurulmuştur.

Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşları personelinin, kurumlarınca muvafakati ile sözleşme imzalayarak aile sağlığı çalışanı olabileceği gibi 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesindeki şartları taşıyan kamu görevlisi olmayan ebe, hemşire, acil tıp teknisyeni ve sağlık memurları da sözleşmeli olarak aile sağlığı çalışanı olabilmektedir.

Aile sağlığı çalışanları, 5258 Sayılı Aile Hekimliği Kanunu’na tabi olarak hizmet vermektedir. Aile sağlığı çalışanları, kamu personeli olarak nitelendirilmemekte, kamu kurumunda çalıştıkları halde kamu dışı çalışan olarak sınıflandırılmaktadır.

“Kamu dışı çalışan” olarak nitelendirilen aile sağlığı çalışanları, kendilerine nöbet, eğitim gibi durumlarda kamu kuralları uygulanmakta ve kamu kurumlarında çalışan sağlık görevlileri ile eşit iş, sorumluk ve görevleri yapmalarına rağmen pek çok haktan mahrum olmaları sebebiyle sorun yaşamaktadır. Kamu Dışı Aile Sağlığı Çalışanları Platformu sorunlarını şu şekilde ifade etmektedir:

“Aile Birliği Mazereti Tayin Hakkı: Aile hekimliği Kanununda herhangi bir iller arası yer değişikliği tayin hakkı tanımlanmadığından yer değişikliği yapamamaktadırlar. Özellikle eşleri zorunlu yer değişikliğine tabi kamu görevlisi (asker, polis vb.) olan çalışanlar, eşleri başka bir yere görevlendirilmesi halinde, sözleşmelerini tek taraflı fes etmek zorunda kalmaktadır.

Doğum Sonrası Ücretsiz İzin Hakkı: Kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanı, doğum izni kullanabilmekte ancak diğer kamu çalışanları gibi doğum sonrası ücretsiz izin hakkı bulunmamaktadır.

Askerlik Sonrası Geri Dönüş Hakkı: Kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanı, vatani görevini yapmak için ayrıldığında işten çıkarılmakta ve dönüşte çalışana kendi birimi ya da boş bir birimde çalışması için sözleşme hakkı tanınmamaktadır.

Kıdem, İhbar ve İş Sonu Tazminat Hakkı: Kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanlarının sözleşmesini fesih etmesi halinde iş sonu tazminatı ve SGK mevzuatı uyarınca gerekli tüm

44353

şartları yerine getirerek emekli olduğunda kıdem ve ihbar tazminatı alamamaktadır. Özellikle yıllardır görev yapan çalışanların bulunduğu göz önüne alındığında bu durum çalışanları son derece mağdur etmektedir.

İş Güvencesi: Aile sağlığı çalışanları aile hekimliği ödeme ve sözleşme yönetmeliğinin 13.ve 14 maddelerindeki herhangi bir neden den dolayı 13. İhtaren 14.yetkili merci tarafından sözleşmenin fes edilmesi durumunda kadrosu bulunan personeller eski kadro yerlerine dönebilme hakkına sahipken kamu dışı aile sağlığı çalışanları işsiz kalmaktadır.

Hastalık İzin Hakkı: Sağlık sebebiyle bir sözleşme döneminde yüz seksen günü aşan süreyle görevin ifa edilememesi halinde çalışanın sözleşmesi yetkili merci tarafından fesih edilmektedir.

İzinli olduğu günlerde ücret kesintisi: Aile Sağlığı Merkezi çalışanlarının izin haklarında iyileştirme yapılmıştır. Ancak aile sağlığı çalışanlarının yıllık izin, hastalık izni ve diğer nedenlerle görev başında bulunamadığı süre için ya kendileri izinli olduğu sürelerde çalışacak personel bulmak zorunda ya da Bakanlık tarafından izinli aile sağlığı çalışanı yerine görevlendirme yapılmaktadır. Bakanlık tarafından görevlendirilen kişi için asıl aile sağlığı çalışanın alacağı ücretlerden kesinti yapılmaktadır. Çalışanları mağdur eden bu sistem en çok tek hekimli Aile Sağlığı Merkezlerinde çalışanları etkilemekte, çalışanlar izinlerini kullanamamaktadır.”

Kamu dışı aile sağlığı çalışanlarının talebi ise; “Kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanlarının kolunu kanadını kıran ve insani nedenler söz konusu olsa bile çalışanı yerinden hareket edemez hale getiren bu uygulamanın sonlandırılarak; Sağlık Bakanlığı diğer sözleşmeli personeller süresiz 4b ve vekil ebeler ile birlikte bakanlığımızın gerçek istihdam modeli 45/A 3+1 istihdam edilerek nitelikli, tecrübeli ve dünyanın parmakla gösterdiği sağlık ordumuza hak ettikleri değer verilmesidir.”

Anlaşıldığı üzere; kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanlarının en önemli sorunu iş güvencesidir. Kamu görevlisi olmayan aile sağlığı çalışanlarının özlük haklarında iyileştirme yapılması, hem adaleti tesis edecek hem de sağlık hizmetini güçlendirecektir.

Ülke geneli sayıları yaklaşık 4 bin kişi olan, birinci basamak sağlık hizmetlerinde önemli bir yükü sırtlanan Kamu Dışı Aile Sağlığı Çalışanları, başta filasyon kişi tespit sonrası tüm aşamalarda verilen görevleri, aşılama, gebe ve bebek takipleri olmak üzere birinci basamak koruyucu sağlık hizmetlerinin büyük bölümünü uygulayan, aile hekimliği hizmetlerinde “personel temininde güçlük çekilen” diye ifade edilen sahanın en zor, en ücra noktalarında yaklaşık 10 yıllık özverili ve aralıksız hizmet vermektedir. Bu sağlık emekçilerinin insani ve evrensel değerler bağlamında asgari yaşam standartları tesis edilmeli ve geleceğe güvenle bakabilmeleri için sözleşmelerinin sürekliliği sağlanarak mağduriyetleri giderilmelidir. Tüm bunlar bağlamında;

Kamu dışı aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarının arz ve talepleri doğrultusunda; özlük hakları ve kadroya alınmaları konularında hangi çalışmalar yürütülmektedir?